

สืบสกุล

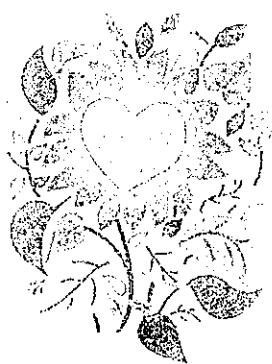
๑ ปั๊ น ก๊

๑ ๘ ๗ ๖ ๕ ๔ ๓ ๒

๙

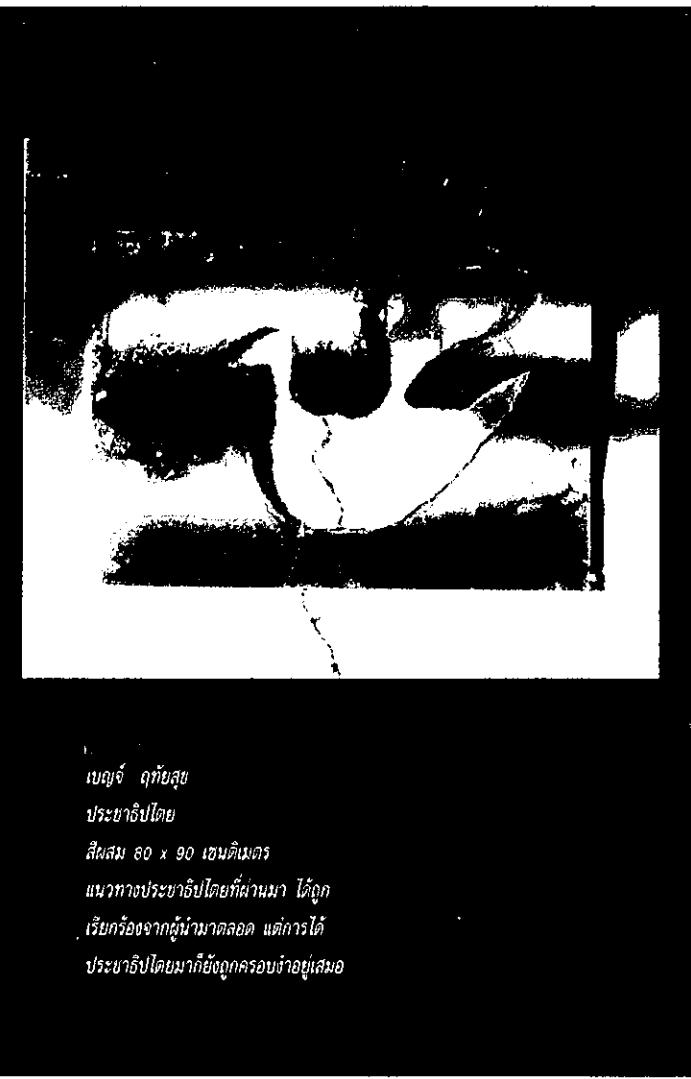
เปิดมหานคร

จดหมายถึง สืบสาน ฉบับนี้ทำหน้าที่ เป็นสื่อกลางระหว่างคณะกรรมการ ประธานาธิบดี ภูมิพลอดุลยเดช วิรชัย และผู้สนใจติดตามการจัดงานวันเด็ก 20 ปี ๖ ตุลาฯ ซึ่งจะจัดขึ้นในปีนี้ โดยเรขาคณิตงานความคึกคักของกิจกรรมต่างๆ ที่ผ่านมา และที่กำลังจะเกิดขึ้น เพื่อสร้างความเข้าใจ ความโปรดปรานในการร่วมประสานงานของ สถาบัน บ้าน หมู่บ้าน องค์กรต่างๆ ที่มีจิตใจ ไฟลัมและความต้องการให้สังคมไทย ตลอด จนได้ สืบสานเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น อย่างสร้างสรรค์ เพื่อความ ร่วมมือสนับสนุน และช่วยให้การทำงานของ ฝ่ายต่างๆ ได้คล่องไว้ด้วยดี

ขอเชิญสมควรเป็นสมาชิก สสขคิด ข้อเขียน คำแนะนำ คำติชม หรือคำถาม มา ขึ้นเราได้คุณที่อยู่ท้ายฉบับ ๑๐ ท่านแรกที่ส่ง จดหมายหรือ แฟกซ์ เข้ามา จะได้รับของที่ ระลึก "วันเด็กเดือนตุลา" ที่มีคุณค่าจากเรา

บรรณาธิการ

เบญจรงค์ ฤทธิ์สุข
ประธานปีที่ ๔
สีส้ม ๘๐ x ๙๐ เซนติเมตร
แนวทางบ ragazzi ให้กับที่ผ่านมา ให้ดู
เรื่องราวของผู้คนที่หล่อหลอม แต่การให้
ประชาอิงให้หมายความว่าบุคคลครอบคลุมทุกส่วน

สนับสนุนอาสาสมัคร

ร่วมงาน ร่วมคิด ร่วมกิจกรรม

เบญจรงค์

คณะกรรมการประสานงาน 20 ปี ๖ ตุลา

โทรศัพท์ ๒๓๔-๘๒๕๐, ๒๓๕-๑๖๓๘, ๒๖๗-๐๓๙๙

โทรสาร ๒๓๕-๑๘๓๔

ดำเนินการ
จัดขึ้น
วันเด็กฯ ๒๐
ปี ๖ ตุลา

วิธีการบริจาดเงิน

- โอนเงินเข้าบัญชีธนาคารโดยตรง แล้วส่ง สำเนาใบฝากเงินมายัง สำนักเลขฯ เลขที่ ๑๖๕ ซอยจอมบูรณะ ถนนพระราม ๔ แขวงมหาพฤฒาราม เขตบางรัก กรุงเทพ 万分คร ๑๐๕๐๐ หรือ แฟกซ์ ๒๓๕-๑๘๓๔ รายละเอียดบัญชีธนาคารดังนี้
ธนาคาร : ธนาคารกรุงไทย สาขาอยุธยา
รหัสสาขา : ๑๔๔๘๘๘
ชื่อบัญชี : กองทุน ๖ ตุลา
ประจำ : ออมทรัพย์
เลขที่บัญชี : ๐๘๙-๑-๐๐๘๓๒-๒
- เชิญเบี้ยนเด็คร่วมสั่งจ่าย กองทุน ๖ ตุลา และโทรศัพท์นัดหมายให้เจ้าหน้าที่ไปรับ เย็บในวันเวลาที่ผู้บริจาคสะดวกที่หมายเลข ๒๓๔-๘๒๕๐ ๒๓๕-๑๖๓๘ และ ๒๖๗-๐๓๙๙ เมื่อได้รับเบี้ยนแล้ว ทางเจ้าหน้าที่จะออก ใบเสร็จรับเงินข้าราชการให้ผู้บริจาค

ในทั้ง ๒ กรณี ฝ่ายการเงินจะส่งใบเสร็จ รับเงินฉบับสมบูรณ์ไปให้ผู้บริจาค รวมทั้งแจ้ง รายชื่อผู้บริจาคในการประชุมใหญ่กรรมการ รายเดือน ยกเว้นในกรณีที่ผู้บริจาคได้ระบุ ชัดเจนว่าไม่ประสงค์จะออกนาม

วันที่ 6 มีนาคม 2539
ถึงเพื่อนๆ ร่วมยุคสมัย....

ในปัจจุบันของพวกเราที่ผ่านมาเดือนนี้ 6 ตุลา 2539 มา ส่วนใหญ่จะจะมี 20 ปี อีกเพียงครึ่งเดียว ดังนั้นในวาระครบรอบ 20 ปี 6 ตุลาในปีนี้จึงมีความหมายอย่าง นับจากด้านภาษาของ ดร.ธงชัย วินิจฉัยกุล อดีตผู้นำนักศึกษาธรรมศาสตร์ ที่เรียกร้องให้มีการพัฒนาเครื่องเรียนทำบุญในวันที่ 6 ตุลาเป็นได้ดุประกาย ความคิดให้เกิดการพัฒนาเช่นเดียวกับ เพื่อนๆ ตามกุ่มและ สถาบันต่างๆ จนก่อร่างขึ้นเป็นคณะกรรมการประสานงานเพื่อ เตรียมการจัดงาน 20 ปี 6 ตุลา อย่างแข็งแกร่งในเวลานี้

ความคิดหลักที่อกเดียงกัน และยังคงต้องถูกเดียงกันต่อ

ไปเรื่อยๆ จนจัดงานนี้เพื่ออะไร เพื่อยังเพื่อรักษาถึงการจากไปของ เพื่อนๆ หรือเพื่อสืบสาน เผยแพร่วิริโภคต์ ปฏิรักษาน 6 ตุลา เพื่อบันทึก 6 ตุลาไว้ใน ประวัติศาสตร์ หรือเพื่อรุ่งเรือง ด้วยเพื่อคัดค้านความรุ่นเริงที่ จะเกิดขึ้นอีกในสังคมไทย ฯลฯ หากหลบหายตัวดูประسنก์นี้ ไม่ ว่าจะเหมือนหรือแตกต่างกัน อย่างไร ลึกลับที่พากเพียร ไม่ ให้ความร่วมกันได้ ก็ เพราะมี ประสบการณ์ในอดีตที่ร่วมกัน ได้ สัมผัส ได้รับรู้ และได้รับผล

สะเทือนจากเหตุการณ์วันนั้น และต้องการสร้างสรรค์อนาคตของ สังคมไทยที่ดีกว่า.....

ในปัจจุบันมาได้มีการประชุมคณะกรรมการท้าทวงเริก วงศ์ใหญ่ไปแล้วนับ 10 ครั้ง ที่น่าจะนำมาร่วมกันต่อสู้กันฟังคือ การสัมมนาเรื่องความคิดเรื่อง "ปันธนา 6 ตุลา" ที่หาดจอมเทียน พัทยา ระหว่างวันที่ 27-28 มกราคม 2539 ซึ่งมีผู้สนใจเข้าร่วม ประมาณกว่า 50 คน ทุกคนล้วนกระตือรือล้น ที่ยังคงหันมามอง ในอดีตที่บื้อฟื้นความร่วงอย่างประสบการณ์อันแตกต่างหากหลาย ทั้ง อาจารย์มหาวิทยาลัย นักบริหาร นักธุรกิจ พ่อค้า เอ็นจิเนียร์ ศิลปิน วิศวกร นักหนังสือพิมพ์ แพทย์ พยาบาลและแม่บ้าน กับคน หุ่นสาวจากวัฒนาการไทยที่เมื่อ 20 ปีที่แล้วมายังมีได้ล้มตาย โลก คนต่างด้วย ต่างอาชีพ ต่างกลุ่มมาแลกเปลี่ยนพูดคุยถึงสิ่งที่ ผลกระทบอนันน์ซึ่งอยู่ในใจมาเกือบ 20 ปีเต็ม

เริ่มต้นการสัมมนาภาคเข้า เป็นการแนะนำตัวของผู้เข้าร่วมสัมมนา โดยแต่ละคนจะเล่าถึงประสบการณ์ของตนเองเช่นว่า ในคืนวันที่ 5 ต่อเข้าของวันที่ 6 ตุลา ปี 2519 พวกเขาระอาภัย มองหาทางที่จะเข้าไปในวันนั้น การถ่ายทอดเรื่อง ราวดอกแต่ละคน เป็นเสียงหมายพapy แห่งประสบการณ์ที่ดีที่ไม่สามารถหาฟังได้จากที่อื่นใด มีทั้งความตื่นเต้น ตื่นตระหนก และ เครวัลลด ที่ทั้งหมดต้องนั่งฟังอย่างอื้อ ขณะที่หลายคนต้องหลบหน้าตา แต่บางคนขอร้องขอร่วมงานที่สุดแท้จริงมันขึ้น รอยยิ้ม และความ ประทับใจ

ต่อจากนั้นเป็นการนำเสนอและแลกเปลี่ยนความเห็น เกี่ยวกับภาพลักษณ์ไทยในปัจจุบันโดย ดร.เกษยร เดชะพิร อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คอลัมนิสต์ผู้มีลายปากกาอันเฉียบคมที่เร่าร้อนกันดี ภาคบ่ายเป็นการ สัมมนาอย่างต่อเนื่องเพื่อค้นหาการวิจัยและคุณค่าของปันธนา 6 ตุลา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์กิจกรรมร่วมกัน 20 ปี 6 ตุลา ร่วมกัน ภายใต้บรรยากาศของการถูกเดียงกันอย่างก้างขา ฯ และ

มองด้วยมุมมองของสังคม ในท้ายที่สุดหลังที่ยกคืนกลับแล้ว คณะกรรมการ และด้วยแผนกลุ่มย่อยก็ได้รวมรวมความเห็นจาก แต่ละกลุ่มมาเรียบเรียง จัดระบบเป็นหมวดหมู่ เพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ในเยาววันรุ่งขึ้น โดยรวมรวมทุกความคิดเห็นเข้าไว้ด้วย กัน การสัมมนาจบลงด้วยความรู้สึกที่ตระหนักรักดึงคุณค่าและเวลา อันมีความหมาย ซึ่งสร้างความเข้าใจอันดีแก่ผู้ร่วมสัมมนาทุกคน พร้อม ทุกบุคคล "แสงดาวแห่งรัชท์" และบันทึกในใจไว้ที่ต่าง คุณต่อสัญญา บันทึกขอว่าจะทำอะไรให้เพื่อนผู้ร่วงลับ...และให้กับ สังคมไทย เราต่างเรียกว่าไว้ในบันทึกก้านจนเดิมดัน จากกิ่งร่วง ปลากลายเป็นไฟใหญ่ที่ไม่ดกครึ่ง....

ประเด็นที่เป็นข้อสรุปจากการสัมมนา คือ 2 ภาระกิจ หลักในการสืบสานปันธนา 6 ตุลา ซึ่งเรียบเรียงขึ้นใหม่ให้เข้ารับ รับกุม ดังนี้

- 1) **ปันพู รักษา สินบทด เมยแพร ปันธนา 6 ตุลา อันหมายถึง**
 1. ความให้ผู้ถึงสังคมที่สับสนติด (สังคมทางเลือกใหม่ที่ติดกัน)
 2. วิญญาณของการแสวงหาความจริงอย่างเป็นอิสระ
- 2) **สร้างแบบอย่างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีให้กับสังคมไทย นั้น** คือ
 1. ความเป็นประชาธิปไตยของประเทศน้อยมากทั้งๆ
 2. ความกล้าหาญทางจริยธรรมและรับผิดชอบต่อสังคม
 3. ความเป็นธรรมในสังคม
 4. ความเคารพในความเห็นที่แตกต่างและการแก้ปัญหาข้อขัด แย้งได้ โดยลั่นตีปราบจากความรุนแรง

ภาระกิจหลัก 2 ประการนี้จะเป็นแนวทางของการจัดงาน และกิจกรรมอื่นๆ ที่ต้องเนื่อง ซึ่งกลุ่ม องค์กร สถาบันต่างๆ สามารถสร้างสรรค์กิจกรรมของตนได้โดยอิสระเพื่อรักษาความจริง ให้กับสังคม ทุกๆ ฝ่าย ที่ หมายจะร่วม ร่าง 20 ปี 6 ตุลา ได้มาประสานงานกันอย่างราบรื่น

คาดว่าข้อข่ายน้ำอาจทำให้ผู้ร่วมสัมมนาจะอยู่กลับ จากพื้นที่สู่กรุงเทพฯ คืนลับสูบ คืนลูกใหม่กับพ่อแม่ที่รัก ไส้ขาด ใจลับสูบสูบกันที่ชั้นสามาถหาดทรายพัทยา บันทึกประวัติศาสตร์ อีกบทหนึ่งให้เป็นไปได้...ส่งสารถึงวิญญาณและผู้ร่วงลับในเหตุการณ์ 6 ตุลา และผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่เพื่ออนาคต

ด้วยความรัก ศรัทธา และผูกพัน ..อนุสรณ์...

ความคิดหลัก ที่ถูกเดียงกัน และยังคงต้อง^{ถูกเดียงกันต่อ} ไว้ก็ต่อ จะจัด งานนี้เพื่ออะไร

WHAT'S NEW

ข่าวสารอย่างรุ่งเรือง

กันสุนทรีย์

- 1 ก.ย. 38 จดหมายอิเมื่อเช่น ๆ จาก อ.ธงชัย วินิจฉัยกุล
อภิปราช "ความทรงจำและความลับเลือนหาย
ประวัติศาสตร์ของเหตุการณ์ 6 ตุลาคม" โดย
อ.ชาญวิทย์ เกษตศิริ อ.ธงชัย วินิจฉัยกุล
อ.ชัยวัฒน์ สถาอามันนท์
- 6 ต.ค. 38 อภิปราช "6 ตุลา กับสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
ของประชาชน" โดย อ.สมศักดิ์ เตียมธีระสกุล
คุณประวุฒิ ศรีมัณฑะ คุณสมชาย หอมละออง
คุณธนาพหล อ้วนสกุล
- 24 พ.ย. 38 งานโถมรวมใจ อภิปราช "การจัดงาน 20 ปี 6
ตุลา" โดย อ.ชัยวัฒน์ สถาอามันนท์ อภิคิดศักดิ์
ประดิษฐ์ คุณพิเชียร ย่านนาจาระประเสริฐ คุณ
บุญเลิศ ช้างใหญ่ คุณวิโรจน์ ตัววัวเผินย์ คุณ
สุรแทพ โลติกกุล ดำเนินการอภิปราช
- 28 พ.ย. 38 ประชุมเตรียมการจัดงาน 20 ปี 6 ตุลา
และ 6 ธ.ค. 38 โดยศิษย์เก่าสถาบันการศึกษาต่าง ๆ omn. และ
แนวร่วมศิลปินแห่งประเทศไทย
- 14 ธ.ค. 38 ประชุมเตรียมงานโดยกรรมการชมรมโถมรวมใจ
- 25 ธ.ค. 38 ประชุมใหญ่ระดมความคิดศิษย์เก่าธรรมศาสตร์
มีการตั้งกรรมการจัดงานขึ้นชุดหนึ่ง
- 26 ธ.ค. 38 ประชุมเตรียมการจัดงาน 20 ปี 6 ตุลา โดยศิษย์
เก่าสถาบันการศึกษาต่าง ๆ omn. และแนวร่วม
ศิลปินแห่งประเทศไทย มีการตั้งกรรมการจัด
เตรียมงานฯ จากคุณอุดร์ก ต่าง ๆ โดยแบ่ง
ความรับผิดชอบตามโครงสร้างเป็นฝ่ายต่าง ๆ รวม
9 ฝ่าย
- 6 ม.ค. 39 ประชุมกรรมการชมรมโถมรวมใจและกรรมการจัด
เตรียมงานฯ 2 ชุดด้วยต้นรวมกันเป็นคณะกรรมการ
กรรมการประสานงาน 20 ปี 6 ตุลา โดยที่
ประชุมมอบหมายให้คุณวีโอล ตะรากลัมเป็น
เลขานุการคณะกรรมการฯ
- 27-28 ม.ค. 39 สัมมนาระดมความคิด เรื่อง ปัฒนา 6 ตุลา ณ
โรงแรมแม่หยัง ปาร์ค รีสอร์ฟ หาดจอมเทียน
พัทยา
- 6 ก.พ. 39 ประชุมใหญ่คุณะกรรมการฯ ประจำเดือนรายงาน
ความคืบหน้าของการทำงานฝ่ายต่าง ๆ
- 15 ก.พ. 39 ประชุมคณะกรรมการเพื่อเตรียมเข้มงวดกรรมการ
อ่านรายการ
- 6 มี.ค. 39 ประชุมใหญ่คุณะกรรมการฯ ประจำเดือนรายงาน
ความคืบหน้าของการจัดตั้งสำนักงาน การจัดเจ้า
หน้าที่ประจำและการรวมรวมรายชื่อคุณะ
กรรมการอ่านรายการ
- 15 มี.ค. 39 ประชุมฝ่ายหาดทูน คณะกรรมการฯ ระดมความ
ร่วมมือจากผู้มีทุนร่วม แลสร้างสรรค์กิจกรรม
หาดทูน
- 20 มี.ค. 39 ประชุมฝ่ายประชาสัมพันธ์ คณะกรรมการฯ เพื่อ
วางแผนงานรูปธรรม
- 23-24 มี.ค. 39 สัมมนาฝ่ายวัฒนธรรม คณะกรรมการฯ เพื่อ
เตรียมงานด้านศิลป แลกเปลี่ยนบันเทิงรูปแบบ
ต่าง ๆ ที่ โอมพูด เจ้าหัวด กากูจันบุรี

Long live His Majesty

IT / impersonal
anonymous
neutral
objective
a process without a sub. jet.

CAME TO - ACTIVE
not passive voice
in and of itself
factual statement.

AN ABRUPT END ACT!
ARBITRARY
MAN-MADE
not natural.
VIOLENCE
unusual chronology
can be anything.
not planned
just happened.

Former prime minister Anand Panyarachun yesterday delivered the keynote address at the 14th Conference of the International Association of Historians of Asia at Chulalongkorn University on the subject of "His Majesty's Role In The Making Of Thai History". The following is an edited account of his speech. BANGKOK POST, 21 May 1996, pp.4-5

ANAND... The significance of His Majesty the King's reign relates to three main themes: the well-being of his subjects, the security and stability of his nation, and national unity.

THE following address is based on the personal perception of an individual who spent 23 years in his country's foreign service, 13 years in the private sector and served twice, albeit for short and limited durations, as prime minister. Hence, I might be deemed somewhat qualified, in an unscholarly manner, to speak of our King, the longest reigning monarch in the world, and his 50 year reign.

I am sure that all of you here are aware of this historic event in our country. The entire nation joins hands in the national celebrations of His Majesty's Golden Jubilee this year. The outpouring of joy, gratification and pride sees no parallel in the more than 700 year history of our nation.

It has indeed been a remarkable reign of a Thai king who succeeded to the throne after the abdication of his uncle, King Prajadhipok, Rama VII, in 1935, and the untimely demise of his elder brother, King Ananda Mahidol, Rama VIII, in 1946.

It could well be said that His Majesty King Bhumibol Adulyadej became King Rama IX by accident. He was not born to be King. As such, he had little time to be groomed to be one. When he, as a young man of 19 years of age, ascended to the throne in 1946, it was only 14 years after absolute monarchy, which existed for nearly 700 years, had been brought to an end in a relatively peaceful way. The political process was then still fragile and turbulent. The military wing of the "democratic" movement was gaining dominance and losing sight of its initial democratic spirit and goals.

His Majesty began learning his constitutional craft in 1946 at the University of Lausanne, Switzerland, where he changed his specialisation from science to law and political science. This academic study was merely a primer — at best a theoretical course.

To understand the present-day Thai monarchy, one needs to go back to the founding of the first central Thai state, Sukhothai, in the 13th century. The pioneers of independence chose to elevate the wisest and most capable among them to be king. The king, having been entrusted with the task not out of any divine right but by the consent of his peers, had an inherent obligation to rule the country "with righteousness", not for the glory of himself or his family but "for the benefits and happiness" of the people in his trust.

The king, being a Buddhist, was in effect a *dharma raja* — that is, a monarch upholding the rule of Buddhist righteousness, ruling in a style of kingship some have summarised as "patriarchal". The royal code of conduct emphasised the major Buddhist precepts and the Tenfold Practice or Duties of Kingship, which to this day remain the cornerstone of Thai kingship: alms-giving, morality, liberality, rectitude, gentleness, self-restriction, non-anger, non-violence, forbearance and non-obstruction.

During the reign of King Ramkhamhaeng the Great, the ideal of a paternalistic ruler, sensitive to the needs of his people and aware of his duty to guide them, was already well established. This system was memorably reflected in a famous historical inscription found among the ruins of Sukhothai. It describes life in the first capital and contains the following passage:

"(The King) has hung a bell in the opening of the gate over there; if any commoner in the land has a grievance... which he wants to make known to his lord and ruler, it is easy; he goes and strikes the bell which the King has hung there; King Ramkhamhaeng, ruler of the Kingdom, hears the call; he goes and questions the man, examines the case and decides it justly for him."

For more than seven centuries, this concept of a patriarchal and accessible monarch has remained a Thai ideal. The change of capital from Sukhothai to Ayutthaya brought about the Khmer concept of divine kingship and the Ayutthaya Kings incorporated many of the divine features, with all attendant royal rituals and ceremonies, into the function of the Throne. The Sukhothai style of kingship, nonetheless, has never entirely disappeared from the national consciousness and it was resurrected when the rulers of the Chakri Dynasty ushered in a new era in 1782.

Since 1782, when Bangkok was established as the capital, a succession of rulers of the Royal House of Chakri have contributed to the practice

of deeply-rooted Buddhist beliefs and the benevolence of reigning as their forefathers. Both King Mongkut, Rama IV, and King Chulalongkorn, Rama V — the great grandfather and grandfather of our reigning King — travelled widely throughout the country. They strove to cultivate personal contacts and discourse with their subjects, however common or humble, and in the process and often incognito learned of their thoughts and problems. The Chakri Kings, well-aware of the changes taking place within the kingdom and the outside world, brought about reforms and opened up the country to external influences and ideas, paving the way for Thailand to become a modern state under a constitutional monarchy.

"Continuity and change" is now an almost cliché'd theme of histori-

cal study. Yet the story of the Thai monarchy demonstrates very clearly the continued general validity of such an approach. Thailand is now a constitutional monarchy and a country aspiring to become a newly developed society, but the traditional principles of righteous Buddhist kingship and kingly virtues remain of paramount importance to the present monarchy. His Majesty has displayed, and continues to display, a

profound understanding of constitutional kingship as well as the traditional sources and symbols of Thai monarchical tradition.

In his Oath of Ascension to the Throne, as his ancestors had done, His Majesty King Bhumibol Adulyadej pledged to "reign with righteousness for the benefit and happiness of the Siamese people". In his 50-year reign, he has not deviated from that pledge. Indeed, he has earned the love, admiration and trust of his people in a manner that cannot be fully comprehended by foreigners.

The significance of his reign relates to three main themes: the well-being of his subjects, the security and stability of his nation, and national unity.

In the 50s and 60s, he travelled to every nook and corner of the country, meeting with the people, especially farmers and the poor in rural and remote areas as well as the hill tribes. Gathering information, personally assessing the farming and agricultural areas, experimenting his new concepts and applying appropriate technology at his palace grounds in Bangkok, he began a series of Royally-initiated projects.

His nearly 2,000 projects to date deal with such areas as irrigation, water-resources management, forest and fishery conservation, soil erosion and improvement, crop-substitution, reafforestation, land development, rural and community development, primary health care, eradication of leprosy, education, flood control, urban traffic and environmental protection. His wide-ranging interests, combined with his self-acquired technical knowledge and pragmatic approach based on local culture and wisdom, have enabled the poor, the underprivileged and the disenfranchised to lead a more hopeful and constructive life, thereby strengthening the social fabric of our society and fortifying our national cohesion and identity.

His work in all these development areas stems from his conviction that the well-being of the people is tantamount to the well-being of their sovereign. The two are inseparable and inter-related.

His concern for the security and stability of the Thai nation is reflected in the innumerable trips and lengthy visits he, the Queen and other members of the Royal family, have made to the sensitive areas of the country which were, at one time, confronted with communist insurgency movements or separatist, ethnic and religious-inspired bands of rebels and bandits. His frequent visits were a morale booster to the populace. His royal projects to uplift the living conditions of the people in those areas underline his own personal commitment and dedication to the people. He has proven by his deeds that he has an overriding interest in his subjects.

After a state visit to a foreign country, His Majesty inspired the then government to embark on the first national economic and social development plan, laying the foundation for the country to move in a

ore systematic manner from an agrarian society to an agro-industrial one. He also built up close personal relations with other monarchs and chiefs of state of major powers and neighbouring countries which, on many occasions, helped to avert potential conflicts and reduce tensions along the border. His personal diplomacy, exercised judiciously and unobtrusively, has contributed to the harmonisation of national interests and consolidation of ties of friendship and international cooperation.

I have so far dwelled on the varied activities that His Majesty initiated, developed and implemented. These activities do not normally fall within the domain of a constitutional monarch. But the fact that he has persevered in these activities for the long-lasting benefit of the Thai people has very much endeared him to his subjects — so much so that the Thais, in general, willingly and unreservedly accord him the confidence and trust that no other monarch in our history, or for that matter any other monarch in the world, has ever enjoyed. The King has, in the process, gained the "reserve powers" which he has put to good use whenever circumstances require.

Now I shall deal with the King's constitutional role and how he has discreetly and deftly influenced the course of our political history. We must bear in mind that the young King, after his accession to the Throne in 1946, had to tread cautiously through the shoals of political and military bedrock. Political intrigues and military machinations were the order of the day and His Majesty, while widely loved and respected, was still relatively a figurehead of a people who had yet to know their own sovereign.

As I stated previously, the King embarked early in his reign on a journey to know his subjects and, in the process, allowed his subjects to get close to and know him. At the same time, he used his time wisely to accumulate "constitutional" experience. He has been through 15 constitutions, 17 coups d'état, and 21 prime ministers. He has an acute grasp of constitutional rule. He remains detached from politics, playing a non-partisan role in the country's political process and development.

As a constitutional monarch, however, he possesses "the right to be consulted, the right to encourage and the right to warn". Under normal circumstances, he exercises these rights through private audiences he grants to the prime minister of the day. What transpires during these meetings remains private and confidential, and even after the statutory silent period, parts of the consultations may not be made known.

In a constitutional monarchy, the King does have certain powers and responsibilities under constitutional provisions. In exercising this power, he must be ever conscious of his responsibility and objectivity. All bills approved by the National Assembly are to be presented to the King for signature. This is not just a formality, as the King retains discretionary power to withhold his assent temporarily. In private consultations with the prime minister, the

King's comments, be they "encouraging" or "warning", provide an important input for the head of government, if he wishes, to reevaluate the government's position and direction.

His Majesty alone possesses continuous political experience and has always kept to constitutional proprieties. His remarks, whether made privately or publicly, have always been listened to with great attention and circumspection. His indirect influence on governments' policies and measures cannot, therefore, be underestimated.

A constitutional monarch may dissolve Parliament, appoint a prime minister, high-ranking officers and civil servants. There have, however, been a number of "extraordinary political situations" where the King has had to draw on his "reserve power" to defuse national crises.

It is public knowledge that there were two occasions when His Majesty used this reserve power.

The first was the student uprising in October 1973 when demands were made for a permanent constitution and an end to government by martial law. The arrest of student leaders provoked a massive popular demonstration, which unfortunately led to the killing of a number of student activists and innocent bystanders. The situation was threatening to erupt into a destructive national confrontation. The Government had lost control. The King, sensing the suffering of the people, intervened in a dramatic television appearance. His Majesty was able to reassure the people that the crisis had subsided and that the three key military figures had decided to leave the country.

The King then took the unprecedented step of appointing one of his Privy Councillors as the next prime minister of Thailand. Normalcy was soon restored, much to the relief of the people. A new era of democracy was brought into being, but the process remained fragile and tentative. It came to an abrupt end in October 1976.

The period between 1976-1991 saw the "ups and downs" of our national efforts to develop democratic institutions, oriented towards stability. Progress was made gradually and steadily until a bloodless coup took place in February 1991. There was thereafter a period of national reconciliation and consensus building. Success eluded us and we as a nation succumbed to one more traumatic episode.

The May 1992 tragedy was a classic case of a government out of touch with the times and the sentiments of the mass. The attempt by demonstrators to topple the government gained momentum outside parliamentary confines. There again, senseless shooting precipitated the outbreak of mob mentality, resulting in a horrifying showdown.

The King, closely following the increasingly tragic developments and accurately assessing the country's mood, summoned the two antagonistic leaders to the Palace in full view of national television. He quietly, but sternly admonished them for the dire consequences of their actions. The whole Kingdom, and international viewers of CNN and BBC around the world, wit-

nessed on their TV screen how a national crisis had been resolved by His Majesty's reserve power.

His sense of timing was of decisive importance. A premature intervention might not have produced the desired result and could have exacerbated the already explosive situation. Hence, it can be said that the timing of His Majesty's actions is determined by the gravity of the state of affairs of the country — in other words, when he senses that total breakdown is impending or that the country is on the verge of a political vacuum.

The bloodshed stopped immediately thereafter. The prime minister voluntarily resigned from his post. Some two weeks later, a new civilian prime minister — a non-member of the House of Representatives — was nominated on the afternoon of June 10, 1992, by the President of the Parliament and appointed by Royal Command that evening.

To what extent our arrival at this juncture has been due to His Majesty's non-partisan guidance during his 50 year reign needs to be fully assessed and analysed by historians. As a layman, I have no doubt that his sense of justice, his overriding concern for the well-being and security of his people, his sense of history as well as his pragmatic and gradualist approach, have made a highly significant impact on the political, economic and social development of Thailand. He has the skill and integrity to influence politics without being political.

Without His Majesty's guiding hand, we would not be where we are today — a nation which has consistently demonstrated its inner strength, political resilience, social harmony and economic dynamism — a trait which has enabled the Thais to survive many a threat and misfortune in their long history.

The course of modern Thai political history will run smoothly and peacefully if and when the Thai political system pursues the middle path and a balance is achieved between freedom and stability. His Majesty's adoption of the balanced approach during his 50 year reign serves as an inspiration for the governance of Thailand.

To the Thai people, the monarchy is not an abstract concept, but a real, tangible, human and caring institution.

His Majesty the King personifies positive elements of our national characteristics and he is the very embodiment of the common character of the Thai people of all ethnic groups, religion and culture. He is our inspiration toward a stronger, more secure and prosperous destiny. He has deservedly earned the respect and trust of his people to the point that his *baramee* (in the Thai language) would overcome all adversities.

He is the soul of the Thai nation.
Long live His Majesty.

ວິນຍາທີ່ສັບຕົກ 29 ສຶງກາດ 2539

ຫມ່າ 7

ພູດຄາຮາຍວັນ
ປາກວານ

ວິຈີກ 6 ຕຸລາ ອຸປ່ານ ເລື່ອເລະຫຳໄໝ?

ຮັບຍັດວິຊາຈະຊຸມ

ที่แน่ ไม่ใช่เพื่อแก้แค้น เพราะมันจะสร้างความอับลักษณ์ให้แก่ ๖ ตุลา ยิ่งขึ้น ไม่อีก ผู้เขียนยังไม่พบครรัตน์ที่ต้องการแก้แค้น

ทำมา凰ช่วงของการเมืองรายวันที่มีผลต่อรัฐบาล สภาพเศรษฐกิจและราคากัน ยังมีเรื่องอีกที่เราต้องศึกษาและทำเพื่ออนาคต หลายเรื่องอาจมีความสำคัญกว่าชีวิตของนักการเมืองหรือราคากันเสียอีก เช่น การสร้างสรรค์สติบัญญากับสังคม

ยังความชัดแจ้งเป็นเรื่องปกติของชีวิตทางการเมือง การรำลึก ๖ ตุลา ๒๕๑๙ ซึ่งดูเหมือนจะไม่มีความหมายใดๆ ต่อสถานการณ์ทางการเมือง อาจจะยังมีความหมายต่ออนาคตไม่แพ้การปฏิรูปการเมืองก็ได้

ขอเชิญชวนนี้เป็นความเห็นส่วนตัวของผู้เขียนเอง ควรจะฝ่ากต่อผู้อ่านโดยส่วนรวมและต่อมิตรสายหายที่กำลังจะพบกันในอีก ๑ เดือน ข้างหน้า ประดิษฐ์สำคัญไม่ใช้ขอเสนอ รูปธรรม ในทางปฏิบัติหารือการรำลึก ๒๐ ปี ๖ ตุลา ที่กำลังจะมาถึง แต่คือขอคิดเกี่ยวกับการเมืองและความหมายของ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ ต่อไปด้วย

๖ ตุลาคืออะไร

เราพูดกันบ่อยๆ ว่า อตีดเมินบทเรียนรัฐศึกษาอดีตเพื่อเป็นแนวทางแก่อนาคต แต่บ่อยครั้งเรากลับมิได้ทำให้คำกล่าวนั้นเป็นรูปธรรมขึ้นมา หลายคนเกรงไปก่อนเหตุว่า จะเป็นการกวนดำเนินการให้ชุน ที่นี่ฟอยหาตะเข็บ

๖ ตุลา มีอะไรให้รำลึก

๖ ตุลา มีอะไรให้อนาคต

คราว ก้ามมองย้อนอดีต ๒๐ ปีก่อน ไปได้ต่างๆ กัน ซึ่งมีส่วนถูกด้วยกันทั้งนั้น เช่น ๖ ตุลา ๒๕๑๙ คือการปราบปรามขบวนการนักศึกษาที่พยายามชัดขาดวารือพื้นที่น้ำใจเผด็จการ หรือ คือการปราบปรามขัดแย้งและสังคมนิยมที่ครอบขวางการนักศึกษาในขณะนั้น ผู้เขียนเห็นว่า ๖ ตุลา ๒๕๑๙ คือความอับลักษณ์ ๕ ประการที่เกี่ยวกับกันได้แก่

หนึ่ง อาชญากรรมที่รัฐและผู้มีอำนาจกระทำการต่อประชาชนในความชัดแจ้งทางการเมือง ส่อง การผิดกฎหมายอุดมการณ์บางอย่างเข้ากับความรุนแรง เพื่อกำจัดความคิดที่แตกต่าง ซึ่งเชือกันว่าเป็นภัยต่อสังคมไทย

สาม การไม่รู้จักจัดการความชัดแจ้งภายในสังคมที่ชับช้อน ที่ไม่ใช่ครอบครัวขนาดใหญ่อีกต่อไป ซึ่งไม่สามารถลดทอนความชัดแจ้งในสังคมลงเป็นเรื่องของคนเดียวที่จะรับผิดชอบ

สี่ การเผชิญหน้าของพลังทางการเมือง ๒ ฝ่าย ที่เรื่องความเป็นปฏิบัติธรรมด้วยหัวใจ และวาการะที่ทำลายความเป็นมนุษย์ของฝ่ายตรงข้ามลงเรื่อยๆ จนในที่สุดเกิดการทำลายลั่นฝ่ายหนึ่ง ด้วยวิธีการໂ碌ร้ายอย่างเหลือเชื่อในนามของอุดมการณ์อันสูงส่ง และในนามของความเป็นไทย

ห้า ผลคือการสูญเสียที่เรียกว่ากลับไม่ได้ ความเจ็บปวดที่ฝังลึกในหัวใจพันหมื่นของเหยื่อ และพุ่มผ่อนยาติมิตรของเข้า มีหน้าช้ำ สังคมไทยกลับพยาภยามหนนเลี้ยงอับลักษณ์ ๕ ประการข้างต้น คิดกันอย่างมักง่ายว่าเพื่อความสามัคคี จนลืมไปว่าเราต่างมีภาระต้องช่วยกันสร้างสังคมที่มีศิลธรรม และสันติสุข ในเมืองแห่งลูกหนานของเรา

สิบ ๖ ตุลาฝ่ากให้แก่อนาคตถึงมีแต่คำถามหนักอึ้ง และการท้าทายความคิดวิจิตภัยภัยของเราแต่ละคน โดยเฉพาะรัฐและผู้มีอำนาจว่า เราได้เรียนรู้และเข้าใจอย่างเพียงพอหรือยังถึงเงื่อนไขที่ทำให้เกิดอับลักษณ์เหล่านี้อีก หรือจะยังคงหลอกตัวเองกันต่อไปว่า เราเป็นสังคมสงบ สันติ ไม่มีมิ魇ความรุนแรง ?

รำลึกทำไม ?

ขออีกครั้งว่า ผู้เขียน ไม่เคยพูดผู้ที่ต้องการล้างแก้เอียแล้ว ณ พ.ศ.นี้ ความเจ็บแค้นยังคงอยู่ในใจของคนรุ่นหลังจำนวนมาก แต่ว่ามันได้ถูกยึดความเจ็บปวดลึกๆ โดยเฉพาะในบรรดาผู้ที่ต้องเผชิญภัยอุตุชีวิตทางการเมืองซึ่งสองกับพร้อมกับมิวนิสต์ไทยเพียงไม่กี่ปีต่มาเวลา ๒๐ ปี นานพอที่จะทำให้คนรุ่นเรานหันແเนื่อง สงบ และนึงมากขึ้น จนไม่มีใครปราบဏการตามล้าวแก้แค้นเป็นกงเกรียงก่าแก่ยินแบบหนึ่งจนต่อไปได้

สิบสาม ยังคงอย่างยิ่ง นักกิจกรรมในขบวนนักศึกษาที่นั้นนี้มีพื้นฐานมาจากมนุษยธรรมและศิลธรรม ไม่ใช่นักยกพลก่อการช่วงชิง ดินด้วยการทำร้ายต่อชีวิตของครรภ์ฯ

แต่การตั้งคำถามท้าทายต่อสังคมให้ชิดกับอับลักษณ์ทั้ง ๕ ประการข้างต้นกลับเป็นสิ่งจำเป็นต้องทำเพื่ออนาคต ไม่ใช่เพื่อกำจัด

การรำลึก ๖ ตุลา จึงไม่น่าจะมีความสำคัญหยุดอยู่ที่การสร้างภาพพจน์ หรือถ้า ภาพพจน์ฝ่ายใดให้ดูสวยงามดงามน่ารัก เป็นคนดีของสังคมด้วยกันทั้งนั้น แต่ควรจะเป็นการเผชิญหน้ากับอับลักษณ์ทั้ง ๕ อาศัยโอกาสที่เป็นกระบวนการเรียนรู้ เป็นก้าวหนึ่งเพื่อสร้างบรรหัตฐานแก่สังคมการเมืองในอนาคตในประเทศ ดังต่อไปนี้

หนึ่ง รัฐและกลไกของรัฐไม่มีสิทธิอันชอบธรรมใดๆ ที่จะใช้ความรุนแรงต่อประชาชนซึ่งเคลื่อนไหว ชุมนุม ประท้วงหรือกระทำการทางการเมืองอย่างลัษณติ ความรุนแรงทางความคิดก็ไม่เป็นเหตุอันชอบธรรมใดๆ ให้รัฐเข้าจัดการ หากรัฐและกลไกรัฐวางแผน ஸิร้าย ยุ่ง หรือก่อการให้เกิดความรุนแรงไม่ว่าจะโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐเอง หรือโดยการเผชิญหน้าของประชาชนที่เป็นปฏิบัติกันย่อมถือเป็นอาชญากรรมของรัฐทั้งสิ้น ๖ ตุลา ๒๕๑๙ คือ อาชญากรรมของรัฐต่อประชาชน ครั้งสำคัญที่สำคัญไม่ย่อมเรียนรู้จนเกิดความรุนแรงโดยรัฐอีกใน ๑๖ ปี ต่อมา

สอง ไม่มีความคิดอุดมคิดใดๆ เป็นพิษภัยต่อสังคมถึงขนาดต้องใช้ความรุนแรงต่อกัน ผู้เขียนอย่างเราสนใจขนาดว่า รอยัลลิสต์ไม่มีสิทธิ์จากคอมมิวนิสต์ คอมมิวนิสต์ไม่มีสิทธิ์จากลิสต์เพียงเพราความคิดทางการเมืองต่างกัน ในสังคมชั้บช้อน โอกาสที่จะเกิดความคิดต่างกันคละชั้วมืออยู่สูงโอกาสที่ผลประโยชน์แห่งชนชั้น พระคริพาก หรือกลุ่มธุรกิจ-การเมือง จะชัดแจ้งอย่างเป็นปฏิบัติธรรมอยู่สูง บทเรียนที่ ๖ ตุลา ที่พึงยังให้เราได้ตรหหนักและเรียนรู้คือ ความชัดแจ้งเหล่านี้ไม่เป็นเหตุให้ต้องใช้ความรุนแรงต่อกัน

สาม เติมเมื่อความแตกต่างชัดแจ้ง เป็นภาวะปกติของสังคมที่ชับช้อน และความสามัคคีแบบผิวเผินเป็นสิ่งฉบับเฉือน เรายังต้องเรียนรู้ที่จะจัดการกับความชัดแจ้ง ซึ่งมิได้หมายถึงชัดความแตกต่างหรือการจัดฉาภดหน้าที่แบ่งยิ่มเข้าหากัน แต่หมายถึงกระบวนการที่ส่งเสริมให้ความแตกต่างได้แสดงออกต่อสู้ต่อรองกันอย่างลัษณติ ให้ประชาชนมี

ส่วนร่วมตัดสิน และอย่างเคารพติสิการกระบวนการจัดการกับความชัดแย้ง เป็นเรื่องต้องให้ความสนใจในน้อยไปกว่า สาระทางความคิด หรือผลสรุปในท้ายที่สุด

การจัดการความชัดแย้งต้องมีใช้การเชิงชอร์ ให้อ่านจากจุดความคิดที่ไม่พึงประสงค์ หรือซึ่งมีสัญญาความคิดที่ตนไม่เห็นด้วย ไม่ว่าจะด้วยภูมายอดหรือการผูกขาดสื่อมวลชน ปิดล้อมปิดกันข่าวสาร ตั้งที่ 6 ตุลา 2519 หรือพฤษภา 2535 ประสบมาแล้ว ไม่ใช่ด้วยการอ้างความสามัคคีแบบคาดถูก เพื่อกลบเกลื่อนบัดແผลหรืออุปถัมภ์ที่เกิดขึ้น ดังที่กระทำกันภายหลังปี 2520 ไม่ใช่ด้วยหัวใจแบบไร้เดียงสาว่าความชัดแย้งจะต้องเป็นเรื่องระหว่างคนเด็กผู้ร้าย หากทำตามที่ได้ได้หมวดความชัดแย้งหรือปัญหาจะหมดไป ไม่ใช่การถวิลหัวศรีบุรุษที่ต้องดำเนินธรรม หรือคิดเอาง่ายๆ ว่า จะมีใครที่วิเศษเหนือไปกว่าคนอื่นๆ เพราะนั่นเป็นการหลอกตัวเองไปสู่มุมอัน ไม่เร็วซักเท่านั้นเอง เรารอเรียนรู้พัฒนาธิจัดการความชัดแย้งตามประสานดี ช่วย ที่ต่างมีผลประโยชน์ของตน ไม่มีใครตีวิเศษผิดปกติมนุษย์

สื้อถ้าหากความทารุณโดยร้ายานิดเหลือซึ่งเป็นผลของการทำให้ฝ่ายตรงข้ามไม่เป็นมนุษย์ รา��รจะรำลึก 6 ตุลา ด้วยการรือสั่นคืนความเป็นคนปกติให้แก่ผู้สัญชาตินั้นนั่น พวกราชมาหน้าตา มีชื่อเลียงเรียกนาม มีพ่อแม่ญาติพี่น้อง มีชีวิตปกติเหมือนเราท่านและเป็นคนไทย พูดไทยได้ทุกคน เพียงแต่เขามีอุดมคติ ความไฟแรงที่มีคนเห็นเป็นภัย และไม่เป็นไทย พวกราชจึงถูกทำให้กลایเป็นศัตรู พูดไทยไม่ได้ เป็นร่างบรรจุลักษณ์อันตรายที่ฆ่าพันได้โดยไม่ทัน และกล้ายเป็นเหยื่อไว้ชีวิตในที่สุด ถ้าหากเราเห็นคุ้ชัดแย้ง ไม่อาจจะมีความคิดต่างสุดขั้วนดาให้เห็นมนุษย์อยู่ คำตามห้วยาอย่างกับความโหดร้ายในหัวนัก 6 ตุลา ก็จะผุดขึ้นมาให้ทุกคนที่มีหัวใจความตัวเองและตอบເອງ

ท้าผู้เขียนทึนว่า เทยื้อ ในวันนั้น คือผู้สัญญา พร้อมกับความคิดของเขากลับซึ้งชั้นรսนยนเด็จการ และไฟแรงสร้างสังคมใหม่ ของผู้ยากไร้ขึ้นมาในอนาคต ไม่ว่าความคิดและความไฟแรงของเขากลับสำเร็จหรือล้มเหลว

จะยังเป็นที่พึงประถนาของโครหรือเป็นความเพ้อฝันของวันวนาน สังคมไทยควรรู้จักให้ความเคารพต่อชีวิตที่มีความไฟแรง และมุ่งมั่นสร้างสรรค์สังคมที่ดีกว่าเพื่อคนมาก หรือ ชีวิตของเยาวชนอย่างเพียงเท่านั้น ที่เลี้ยงสละเพื่อต่อต้านแผลดีจากการและเพื่อความฝันของเขาก็มีต่อสังคมอนาคต ควรได้รับการยกย่องให้เกียรติ พ่อแม่ญาติพี่น้องของเขากลับจะได้ภาคภูมิใจในชีวิตอันมีค่าของลูกหลานของเขากลับจะได้รับการยกย่องเช่นกัน ผู้ที่ก้าวขึ้นชีวิตตนเองกับอดีต 20 ปีก่อน ควรได้รับการปลดปล่อย

การรำลึก 6 ตุลา จึงไม่ใช่การแก้แค้นอย่างเด็ดขาด แต่กลับเป็นโอกาสที่เราจะเยียวยาสਮานแผลอย่างจริงจัง จริงใจ ต่อผู้สัญญาไทยในวันนั้น พ่อแม่ของผู้สัญชาติที่จะได้รับการยกย่องเช่นกัน ผู้ที่ก้าวขึ้นชีวิตตนเองกับอดีต 20 ปีก่อน ควรได้รับการปลดปล่อย

การรำลึกดังเสนอแนะนี้จะช่วยสร้างบรรหารดูรูปแบบใหม่ให้แก่ประเทศไทย หัวใจการเมืองและศีลธรรม อย่างไรที่เรียกกลับไม่ได้ก็คงเรียกกลับไม่ได้ แต่นี่คือการรับผิดชอบต่ออดีตเพื่ออนาคตที่ดีกว่า

รำลึกอย่างไร?

ขณะนี้ผู้คนมากมายที่เคยเป็นเหยื่อเมื่อ 20 ปีก่อน กำลังสร้างสรรค์งานรำลึกขึ้นมา หลากหลายตามความคิด หัวใจและกำลังของแต่ละกลุ่มและคนในปัจจุบัน ความเจ็บปวดที่แต่ละคนมี กล้ายเป็นแรงผลักดันให้หายคุกคามต่อเรื่องที่จะเรียกชีวิต จิตวิญญาณที่มีเกียรติกลับคืนมา

นอกเหนือไปจากนั้น แลกจิกรรมทางวิชาการ กิจกรรมที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง คือการสร้างโอกาสให้ผู้คนที่มีทุกชีวิตและเจ็บปวดได้พูดคุยออกมากจากความมีตัว แม้จะเป็นกลุ่มเล็กๆ แต่ที่นี่คือกระบวนการจัดการกับบาดแผลในใจ (trauma) เรียกชีวิตที่สลดซึ้น มีพลังกลับคืนมา กิจกรรมที่สำคัญมากอีกอย่างคือ การรื้อฟื้นความเป็นคนและให้ความเคารพแก่ผู้สูญเสียในวันนั้น ดังที่ปรากฏในกรณีของราฐพงษ์ ทองสินธุ์ ทำอะไรได้ที่จะช่วยให้พ่อแม่ของเขากลับมีชีวิต กับลูกที่ไม่มีวันกลับบ้านอีก

ความมุ่งหมายของการรำลึกอดีตแบบ 6 ตุลา 2519 น่าจะอยู่ที่การเอาใจใส่ต่อชีวิตของคนตัวเล็กๆ จำนวนมหาศาลที่ตกอยู่ในความเมียบของประวัติศาสตร์ เรียกชีวิตและจิตวิญญาณอันมีเกียรติกลับคืนมา รำลึก 6 ตุลา คือการรำลึกถึงคุณค่าของชีวิตและรำลึกถึงชีวิตที่มีคุณค่า

ส่วนความเข้มแข็งของการรำลึก 6 ตุลา น่าจะอยู่ที่การตั้งใจอย่างต่อสู้ของคนตัวเล็กๆ จำนวนมหาศาลที่ต้องกลับไปในวันนั้น อดีตเพื่อเรียนรู้และสร้างบรรหารดูรูปแบบใหม่ อย่างให้เกิดอับลักษณ์หั้ง 5 ประการอีกต่อไป รำลึก 6 ตุลา เพื่อหลักทาง

จบปันนี้ผู้มีชีวิตอุดหนาด้วยความเสียสละ พร้อมกับความคิดของเขากลับบ้าน แบกทุกชน ไว้กับตัวเองประศจากนกเหลียวแล ชีวิตเยาวชนอีกนับพันทั้งที่เข้าป่าและไม่ได้เข้าป่า แต่เก็บฝังความเจ็บปวดไว้จนเปลี่ยนไปเป็นคนละคน พวกราชจัดการชีวิตของเขากลับล้ำพัง

เรางั้งหลายอย่างมีชีวิตปกติสามัญชนด้วยกัน ทั้งสิ้น คือ มีชื่อ หน้าตา ร่างกาย มีพลัง และครอบครัว เราอาจตีพิมพ์ภาพของพวกร เช่นในสภาพศพที่นำสยดสยอง แต่ในภาพที่เขามีชีวิตอยู่อย่างปกติ หรือบันทึกภาพเหล่านี้พร้อมชื่อวันเกิดวันตายลงในเอกสารสักแห่ง เท่านั้นก็พอปล่อยให้ผู้มีหัวใจคิดເຂາອງ

มีผู้เสนอว่าการทำลายความเป็นมนุษย์ เป็นฝีมือของทั้งสองฝ่าย ควรบทหวานอ่อนโยน ของสื่อมวลชน และควรบทหวานว่าอุดมการณ์ ความคิดเห็นหลายทิศสูงส่ง ไม่ว่าของฝ่ายข้างใดฝ่ายข้าง哪 แห่ง ก็ตาม แต่การฟังผู้คนที่ไม่ได้ลงคะแนน จันไม่ยอมกันเป็นคนอึ่งอันไป เช่น เท็นเป็นศัตรุของชาติ-ศาสน์-ภาษาฯ หรือเท็นเป็นศัตรุของประชาชน เป็นครุสัมภารัตติธรรม เป็นศักดินานิยม ทุนนิยม เป็นต้น ทางกรรมเหล่านี้ มีคัยภาพไปสู่ความหล่อหักหรือไม่อย่างไร

มีผู้เสนอว่า ถ้าหากจะมีมูลนิธิ หรือคิด จะรวมกลุ่มองค์กรใดๆ ขึ้นมาเพื่ออนาคต จิตวิญญาณของ 14 ตุลา นำจะอยู่ที่ประชาธิปไตย และทางเลือกใหม่ๆ แก้สังคม ส่วนเจตวิญญาณของ 6 ตุลา คือ อุดมคติอันท้าทาย ที่สังคมอาจปฏิเสธ และอยู่ที่การปฏิเสธความรุนแรงกับการส่งเสริมให้แก้ไขความชัดแจ้งในสังคมอย่างสันติ

มีผู้เสนอว่า กลุ่มองค์กรที่เป็นอนุสรณ์ของ 6 ตุลา มีการจัดที่แคนทรี่ จังหวัด แต่สำคัญมากๆ อย่างเดียวเท่านั้น คือ เสนอตัวเป็นเวที (forum) ให้คุ้ชดແย়াঁในสังคมไทย ในกรณีสำคัญที่อาจจับเป็นปลายหรือประจันหน้ากัน โดยไม่จำเป็น “ให้มีโอกาสลงมือจับเข้ายกกัน ช่วยกันหาทางออก หรือเป็นเวทีที่สาธารณะ มากช่วยเสนอทางออกแก่กรรณิชัชดແย়াঁที่สำคัญต่างๆ แต่ขาด 6 ตุลา ไม่จำเป็นต้องมีข้อเสนอใดๆ ของตัวเองแต่อย่างใดก็ได้

องค์กรนี้ไม่นำสังคม และไม่เป็นพรรคราษฎร เมือง

เท่านี้ก็เป็นตัวอย่างว่า การรำลึก 6 ตุลา ครบรอบ 20 ปี ในอีกเดือนหนึ่งข้างหน้า แท้ที่จริง คือ การท้าทายสติปัญญา และพลังสร้างสรรค์ของสังคมเพื่ออนาคต โดยมีอุดมคติเป็นบทเรียนและแรงผลักดันอย่างมีคุณค่า

ใครที่ยังเข้าใจการรำลึก 6 ตุลาอย่างแคบๆ ผิดแผjn ระหว่างหรือหาดกล้า ผู้เขียน ใจขอเชิญมาช่วยกันสร้างสรรค์สังคมที่ใจกว้าง และรู้จักแก้ความขัดแย้งด้วยสติปัญญาและอย่างสันติ ขอเรียนเชิญมาสืบาราด้วยกัน สักครั้ง เช่นนี้ 6 ตุลาปีนี้ น่าจะจะเป็นการท้าทายที่สำคัญและยากเสียยิ่งกว่าการกิจเมือง 20 ปีก่อนแล้วอีก

การเมืองอันพึงประสงค์

เมื่อต้นปี 2539 ที่ผ่านมาผู้เขียนจัดวิชา สัมมนาเรื่องเหตุการณ์เดือนตุลาให้นักศึกษา อเมริกันที่ศึกษาเยี่ยวกับไทย 11 คน การบ้านที่พูดภาษาไทยได้รับมอบหมาย คือ ข้อเสนอพร้อมหลักการเหตุผลว่าจะรำลึก 6 ตุลา ปีนี้ในเมืองไทยอย่างไร? และสมมติว่าจะสร้างอนุสรณ์รำลึก 6 ตุลา โดยเฉพาะจะทำอะไร รูปร่างหน้าตาอย่างไร? ทัศนะและข้อเสนอของพวกราคา เกือบทั้งหมดทำมายังไนส์ในสังคมไทย แต่กลับเป็นกระจากให้เราดูดูตัวเองและให้ข้อคิดเห็นที่น่าสนใจ จำนวนมาก

พวกราคาเห็นว่า สังคมไทยไม่รู้จักการช่วยเหลือเยี่ยวยาชีวิตที่เผชิญภัยแลกดังลึกในใจ (trauma) ไม่รู้จักเอาใจใส่ดูแลครอบครัวผู้รับเคราะห์ นี้เป็นเรื่องของชีวิตทุกๆ ชีวิต ที่ต้องเอาราชให้ล้วนดับแรกเห็นอิริยาบถที่ร้ายแรง อย่างเพียง พวกราคำ พุฒะและรากูดจะเขียนบันทึกได้ เช่นกัน

ความเห็นเกี่ยวกับอนุสรณ์ 6 ตุลา ล้วนแล้วแต่ปฏิบัติไม่ได้ เต็มทั้ยภูมิปัญญา และการเมืองของสังคมไทยอย่างยิ่ง (ในนี้ขอเสนอแต่เพียงสั้นๆ จะพยายามเขียนอธิบายให้มากขึ้นในที่อื่น)

มีผู้เสนอว่า ในเมื่อ 6 ตุลา คือการปราบปรามความคิดที่แตกต่าง อนุสรณ์ 6 ตุลา ควรสถาปนาให้ “บริมหมดใจกว้าง” (Open-minded space) เข้าเสนอว่าขอที่ในธรรมศาสตร์ลักษณะ 3-4 ตารางเมตร ทำคอมกึ๊ตเป็นขอบเตี้ยๆ แล้วประปากค่าว่าใครที่เข้าในบริมหมดจด นั้นสามารถพูดอะไรก็ได้ ห้ามงับกุม ห้ามปราบปรามกติกาข้อเดียวของบริมหมดใจกว้าง คือ ผู้พูดห้ามໂกรธ์แคนน์ ใจรุ่ดด้วยความໂกรธ์ ถือว่าผิดติกา ต้องออกปี อนุสรณ์ ชั้นนี้จึงไม่จำเป็นต้องมีรูปปั้นหรือสิ่งก่อสร้างใดๆ นอกเหนือไปจากขอบคอมกึ๊ต

มีผู้เสนอว่า ในเมื่อ มีความขัดแย้งมาก มายในการตีความประวัติศาสตร์ อนุสรณ์ที่จะบูรณาการความหมายที่ซัดเจนเจิงเกิดขึ้นไม่ได้ และหากเกิดขึ้นก็จะต้องกำจัดด้วยปราบปราม ความหมายแบบอ่อนลงไป จึงจะคิดถึงอนุสรณ์ ที่ช่วยรักษาความคุ้มครองของประวัติศาสตร์ เอิ่ม เพื่อส่งเสริมการถกเถียงความต่อไปไม่รุ่ง ผลที่ได้อาจไม่ใช่ประวัติศาสตร์ที่ยุติแต่คือกระบวนการที่สังคมจะเรียนรู้กันร่วมบทเรียนต่อไปเรื่อยๆ

มีผู้เสนอว่า ในเมื่อ 6 ตุลา คือการทำลายความเป็นมนุษย์ อนุสรณ์ที่มีค่าที่สุดควรทำเพียงแค่พื้นความเป็นมนุษย์ของพวกราคา กลับมา และเตือนสติทุกคนว่าก่อนที่เราจะเป็นข้างขวา หรือมีอุดมการณ์เดล้วอย่างใดนั้น